

เรื่องที่ 1 การใช้เทคนิคองค์ประกอบงานดนตรีเพื่อสร้างสรรค์ศิลปะแขนงอื่น

การผสมวงดนตรีไทยกับวงดนตรีสากล

การนำวงดนตรีไทย และวงดนตรีสากล มาผสมเพื่อบรรเลงรวมกันนั้น ต้องมีหลักการในการนำเครื่องดนตรีทั้งสองอย่างมาผสมเพื่อบรรเลงรวมกัน ดังนี้

1. ประเภทของเครื่องดนตรีที่จะนำมาผสมกัน

เครื่องดนตรีไทยและดนตรีสากลมีความเหมือนและความต่างกันในแต่ละประเภท ในการที่จะนำเครื่องดนตรีทั้งสองอย่างทั้งไทยและสากลมาผสมวงกัน หลักที่สำคัญประการหนึ่งคือการเลือกประเภทของเครื่องดนตรี ต้องให้มีแนวเสียงไปในแนวเดียวกัน สามารถบรรเลงเข้ากันได้ เมื่อเราสามารถเลือกเครื่องดนตรีที่สามารถเข้ากันได้ จะทำให้บทเพลงที่บรรเลงออกมานั้นมีความไพเราะ น่าฟัง เป็นที่น่าสนใจ

2. ประเภทของเพลงที่ใช้บรรเลง

บทเพลงของดนตรีไทยและสากลมีความแตกต่างกัน ส่วนใหญ่แล้ว ในการนำวงดนตรีทั้งสองประเภทมาบรรเลงรวมกันนั้น จะบรรเลงเพลงของดนตรีประเภทใดนั้น ควรคำนึงว่า ดนตรีที่มาจากต่างวัฒนธรรมนั้น มีขอบเขตและข้อจำกัดในการบรรเลง สามารถบรรเลงเพลงของดนตรีประเภทนั้นๆ ได้อย่างครบถ้วนถูกต้องหรือไม่ อันนี้เป็นหลักที่สำคัญ ทั้งนี้เพื่อความสมบูรณ์ ไพเราะน่าฟังของบทเพลงที่บรรเลงออกมาให้ผู้ฟังได้รับฟัง

3. ระบบเสียงของดนตรีไทยและสากล

ระบบเสียงเป็นอีกประการหนึ่งที่ต้องคำนึงถึง เพราะว่า ระบบเสียงของดนตรีทั้งสองประเภทมีความแตกต่างกัน คือ ระบบเสียงของดนตรีไทยเป็นระบบเสียงเต็ม ส่วน ระบบเสียงของดนตรีสากลจะเป็นระบบที่มีทั้งเสียงเต็มและครึ่งเสียง ในการนำวงดนตรีมาผสมกันย่อมที่จะเกิดปัญหาเรื่องระบบเสียง แต่จะมีเครื่องดนตรีบางอย่างของดนตรีสากลที่สามารถบรรเลงเข้ากับดนตรีไทยได้เป็นอย่างดี เช่น เปียโน ออร์แกน เป็นต้น

4. ควรคำนึงถึงแนวทางการบรรเลงของวงดนตรีเมื่อนำมาผสมวงกันแล้ว

แนวทางการบรรเลงของวงดนตรีที่นำมาผสมวงกันนั้น ต้องไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งนี้เพื่อความ
เป็นเอกภาพของการบรรเลง ทำให้การบรรเลงดนตรีที่เกิดจากการผสมวงนั้นมีความ
น่าสนใจ ไม่สะดุดระคายหูของผู้ฟัง

5. มีแนวความคิดสร้างสรรค์

ความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งสำคัญ เป็นจุดที่จะผลักดันให้การผสมวงดนตรีไทยและดนตรี
สากลมีความน่าสนใจ ซึ่งความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งเฉพาะบุคคล ที่ต้องอาศัยประสบการณ์
การเรียนรู้ การสังเกต การจดจำและการนำมาประยุกต์ใช้ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการ
สร้างสรรค์งานดนตรีให้มีความน่าสนใจ

6. ต้องรักษาความเป็นเอกลักษณ์ดนตรีไทยและดนตรีสากล

เอกลักษณ์ของดนตรีไทยและดนตรีสากล เป็นสิ่งที่จะต้องรักษาเอาไว้ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ชม
ผู้ฟังได้รับรู้ถึงเอกลักษณ์ของดนตรีไทยและดนตรีสากลเมื่อนำมาบรรเลงรวมกัน

ดนตรีประกอบการแสดงนาฏศิลป์ไทยและการละคร

ศิลปะการแสดงนาฏศิลป์และการละคร มีความจำเป็นที่จะต้องอาศัยดนตรี ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งในการแสดงนาฏศิลป์ไทย ที่สะท้อนถึงเอกลักษณ์ของชาติไทย ดนตรี เพลงและการขับร้องเพลงไทยสำหรับการแสดงแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม คือ

1. ดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงนาฏศิลป์ไทยและเพลงไทยสำหรับประกอบการแสดงนาฏศิลป์ไทย

1) ดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงนาฏศิลป์ไทยประกอบด้วย

1.1 ดนตรีประกอบการแสดงโขน-ละคร

วงดนตรีประกอบการแสดงโขน-ละคร จะใช้วงปี่พาทย์ไม้แข็งขนาดต่างๆ เช่น วงปี่พาทย์ไม้แข็งเครื่องห้า เครื่องคู่ หรือเครื่องใหญ่ วงปี่พาทย์ไม้นวม วงปี่พาทย์ดึกดำบรรพ์ ซึ่งการที่จะเลือกใช้วงดนตรีประเภทใด ก็ขึ้นอยู่กับการแสดงประเภทนั้นๆ ว่าต้องใช้วงดนตรีประเภทใด เช่น การแสดงโขน ต้องใช้วงปี่พาทย์ไม้แข็ง การแสดงละครใน ใช้วงปี่พาทย์ไม้นวม การแสดงละครดึกดำบรรพ์ ใช้วงปี่พาทย์ดึกดำบรรพ์ เป็นต้น

1.2 ดนตรีประกอบการแสดงรำและระบำมาตรฐาน

การแสดงรำและระบำที่เป็นชุดการแสดงที่เรียกว่ารำมาตรฐานและระบำมาตรฐานนั้นเครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง จะใช้วงปี่พาทย์บรรเลงอาจมีการนำเครื่องดนตรีบางชนิดเข้ามาประกอบตามลักษณะความจำเป็นของการแสดงเช่น ระบำกฤดาภินิหาร อาจนำเครื่องดนตรี ขิมหรือซอด้วง ม้าล่อมาบรรเลงร่วม เพื่อให้การแสดง มีอรรถรสเพิ่มมากยิ่งขึ้น

1.3 ดนตรีประกอบการแสดงพื้นเมือง

ดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงพื้นเมืองจะแบ่งออกไป ตามภูมิภาคต่างๆ ซึ่งเราสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ภูมิภาคดังนี้

1) ดนตรีพื้นบ้านภาคเหนือ มีเครื่องดนตรี เช่น พิณเป็ยะ ซึง สะล้อ ปี่แน ปี่กลาง ปี่ก้อ กลองปูจา กลองสะบัดชัย กลองมองเซิง กลองเต่งทึง กลองม่าน และกลองตะโล้ดโป้ด เมื่อนำมารวมเป็นวงจะได้วง ดนตรีต่างๆ คือ วงสะล้อ ซอ ซึง วงปี่จ๋อ วงกลองแอม วงกลองม่าน วงปี่จ๋อม วงเต่งทึง วงกลองปูจา และวงกลองสะบัดชัย

2) ดนตรีพื้นเมืองภาคกลางเป็นเครื่องดนตรีประเภทกับวงตรีหลักของไทย คือวงปี่พาทย์ และเครื่องสายซึ่งลักษณะในการนำมาใช้อาจนำมาเป็นบางส่วนหรือบางประเภทเช่น กลองตะโพนและเครื่องประกอบจังหวะนำมาใช้ในการเล่นเพลงอีแซว เพลงเกี่ยวข้าว กลองรำมะนา ใช้เล่นเพลงลำตัด กลองยาวใช้เล่นรำเถิดเทิงกลอง โทนใช้เล่นรำวงและรำโทนส่วนเครื่องเดินทำนองก็นิยมใช้ระนาด ซอ หรือ ปี่ เป็นต้น

3) ดนตรีพื้นเมืองภาคอีสานมีเครื่องดนตรีที่สำคัญ ได้แก่ พิณ อาจเรียกต่างกันไปตามท้องถิ่น เช่น ซุงหมากจับปี่ หมากดับเต่ง และหมากตัดโต่ง ซอ โปงกลาง แคน โหวด กลองยาวอีสานกลองกันตรึม ซอกันตรึม ซอด้วง ซอด้วงเอก ปี่อ้อ ปี่เตรียง ปี่สไล เมื่อนำมาประสมวงแล้วก็จะได้วงดนตรีพื้นเมืองคือ วงโปงกลาง วงแคน วงมโหรีอีสานใต้ วงทุ่มโหม่ง และวงเจริญเมริน

4) ดนตรีพื้นเมืองภาคใต้มีเครื่องดนตรีที่สำคัญ ได้แก่ กลองโนรา กลองโพน โทน หับ รำมะนา โหม่ง (ฆ้องคู่) ปี่กาหลอ ปี่ไหน กรับพวงภาคใต้ (แตระ) และนำเครื่องดนตรีสากลเข้ามาผสม ได้แก่ ไวโอลิน กีตาร์ เบส โน้ต แอ็คคอร์ดเดียน ลูกแซก ส่วนการประสมวงนั้น เป็นการประสมวงตามประเภทของการแสดงแต่ละชนิด

2. เพลงไทยสำหรับประกอบการแสดงนาฏศิลป์ไทย

2.1 เพลงไทยประกอบการแสดงโขนละคร รำ และระบำมาตรฐาน

เพลงไทยที่ใช้บรรเลงและขับร้องประกอบการแสดงนาฏศิลป์ไทย โขน ละคร รำ และระบำที่เป็นมาตรฐานนั้นแบ่งได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

1) เพลงหน้าพาทย์ ได้แก่ เพลงที่ใช้บรรเลงหรือขับร้องประกอบอากัปภิกขัยของตัวโขนละคร เช่น การเดินทาง ยกทัพ ผู้รบ แปลงกาย และเพลงหน้าพาทย์ที่ใช้ในการรำและระบำเช่น รำ ลา เสมอ โคมเวียน กลม บาทสุกณี เป็นต้น

2) เพลงขับร้องรับส่ง คือ เพลงไทยที่นำมาบรรจู่ไว้ในบนโขน-ละคร อาจนำมาจากเพลงดับเพลงเถาหรือเพลงเกร็ด เพื่อบรรเลงขับร้องประกอบการรำทหรือใช้บทของตัวโขนละคร หรือเป็นบทขับร้องในเพลงสำหรับการรำและระบำ เช่น เพลงซ้ำปี เพลงขึ้นพลับพลา เพลงขอมใหญ่ เพลงทองย่อน เพลงสร้อยเพลง เพลงนกระจอกทอง เพลงลมพัดชายเขา เพลงเวสสุกรรม เพลงตะเบ็ง เพลงเจ้าเซ็น เป็นต้น

2.2 เพลงไทยประกอบการแสดงพื้นเมืองเพลงไทยที่ใช้ประกอบการแสดงนาฏศิลป์พื้นเมือง เป็นบทเพลงพื้นบ้านที่ใช้บรรเลงและขับร้องประกอบการแสดงนาฏศิลป์พื้นเมืองโดยแบ่งออกตามภูมิภาคทั้งสี่ภูมิภาค ซึ่งจะมีท่วงทำนองเพลงที่แตกต่างกันออกไป

